

Socialdepartementet

Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning (Promemoria)

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) tillstyrker promemorians förslag.

ISF:s övergripande synpunkter

ISF har tidigare tillstyrkt förslag om att utreda möjligheten till arbetsprövning (se remissvar till SOU 2023:48 *Rätt förutsättningar för sjukskrivning*). Att initiera arbetslivsinriktad rehabilitering är administrativt betungande och sker sent och sällan i sjukfallen. Där kan arbetsprövning med sin låga tröskel vara ett bra alternativ för att förkorta sjukfall. Arbetsprövning kan också fungera som ett komplement till arbetsgivarens rehabiliterings- och anpassningsansvar i övrigt.

ISF tillstyrker därför promemorians förslag. Men vi ser behov av förtydliganden i vissa delar och vi vill även göra några medskick.

4.1 Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning ska vara möjligt

ISF tillstyrker förslaget att *arbetsprövning med bibehållen sjukpenning ska vara möjligt*. Men ISF anser att det kan finnas anledning att analysera om arbetsprövning ska kunna vara möjlig i fler situationer än de föreslagna och att det bör tydliggöras hur uppföljning av förslaget ska ske.

Vi utvecklar våra synpunkter nedan.

Arbetsprövning skulle kunna vara aktuell i fler situationer

Av promemorian framgår att arbetsprövning ska vara en möjlighet för anställda personer som har hel sjukpenning. Vad som gäller för egenföretagare framgår inte. Arbetsgruppen för inga resonemang om varför arbetsprövning begränsas till anställda eller hur de ser på situationer där personen har fler än en arbetsgivare.

Vi delar uppfattningen att arbetsprövning inte ska vara möjlig i en anställning där en person har påbörjat lönearbete till någon del. Men utifrån syftet att förkorta sjukdomstiden kan det finnas ytterligare situationer där en person kan ha nytta av arbetsprövning utan att vara beviljad hel sjukpenning. Det kan till exempel gälla när en person har flera anställningar men endast är arbetsoförmögen i en anställning.

Med hänsyn till att det sker en ökning av anställningsformer som avviker från tillsvidareanställningar på heltid kan det vara av värde att analysera om arbetsprövning ska vara möjlig i fler situationer, än endast för personer som är anställda och som har hel sjukpenning. I annat fall riskerar förslaget att i onödan utesluta vissa grupper eller situationer.

Det bör tydligare framgå hur uppföljning ska ske

Arbetsgruppen föreslår att den införda möjligheten till arbetsprövning ska följas upp minst vartannat år men det framgår inte hur eller vad som ska utvärderas. Eftersom det inte finns en tydlig beskrivning av hur anmälningsförfarandet ska gå till eller om Försäkringskassan ska registrera arbetsprövning på något sätt är det oklart hur möjligheten till uppföljning ser ut. Tydliggöranden i denna del är av vikt för att arbetsprövning därefter ska kunna följas upp på ett bra sätt.

4.2 Arbetsprövning ska anmälas till Försäkringskassan

ISF tillstyrker förslaget att *arbetsprövning ska anmälas till Försäkringskassan*. Men ISF anser att det skulle finnas fördelar med att Försäkringskassan även ska godkänna arbetsprövningen.

Vi utvecklar våra synpunkter nedan.

Ett godkännande från Försäkringskassan kan skydda den enskilda personen

Arbetsgruppen menar att ett krav på godkännande från Försäkringskassan innebär en ökad administration för Försäkringskassan och att handläggningstid kan leda till att arbetsprövning dröjer onödigt länge. Men vi bedömer att ett godkännande från Försäkringskassan kan säkerställa att det inte uppstår situationer där villkoren för arbetsprövning inte är uppfyllda och det kan uppstå oklarheter om person- och sakskadeförsäkringen gäller. Det kan till exempel ske vid en tredje arbetsprövning inom 365 dagar, i fall där 30 dagar inte förflutit sedan den senaste arbetsprövningen, i fall där personen har ett oklart anställningsförhållande eller i fall där personen inte är helt sjukskriven. I dessa situationer är det i slutändan den enskilda personen som bär risken. Arbetsgruppen menar att Försäkringskassan i dessa situationer bör upplysa personen som en serviceåtgärd. ISF anser att det för den enskilda

personens skull är bättre att införa ett krav på godkännande i stället för att förlita sig på myndighetens serviceskyldighet.

Som förslaget om arbetsprövning är utformat skulle villkoren för arbetsprövning i princip kunna kontrolleras automatiskt. Att godkänna arbetsprövning skulle därmed inte behöva vara administrativt betungande.

4.4 Person- och sakskadeförsäkringar under arbetsprövning

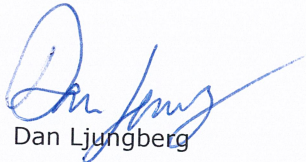
ISF tillstyrker förslaget att *arbetsskadeförsäkringen ska gälla för den som genomgår arbetsprövning och att ersättning ska lämnas till arbetsgivaren för skador som orsakas av den som deltar i arbetsprövning.*

ISF anser att det är rimligt att en person som, för samma tid hen får sjukpenning, genomför åtgärder i syfte att förkorta sitt sjukfall också ska vara försäkrad vid skada. Eftersom det framgår att utgångspunkten är att arbetsprövning sker på arbetsplatsen men att det inte finns några hinder för att det sker i hemmet, vill vi betona att särskilt personskadeskydd via Kammarkollegiet inte gäller i den enskilda personens hem. Det är också ett argument för att Försäkringskassan ska godkänna arbetsprövningen innan den sker eller åtminstone informera personen om hur försäkringsskyddet ser ut. Försäkringskassans godkännande skulle även kunna säkerställa att ingen gör någon rättsförlust med anledning av omformulerade bestämmelser för försäkringsskydd.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

ISF tillstyrker förslaget att *lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2026 och att äldre bestämmelser ska gälla.* Men ISF vill uppmärksamma att förslagets införandedatum kan komma tätt inpå beslut om införande, med hänsyn till att remissvar ska lämnas senast den 1 september 2025. Förslagen om arbetsprövning förutsätter informationsinsatser till allmänhet och arbetsgivare och utveckling av ett anmälningförfarande hos Försäkringskassan. Det kan alltså finnas skäl att överväga ett senare införandedatum för att ge bättre förutsättningar för en lyckad implementering.

Detta yttrande har beslutats av den vikarierande generaldirektören Dan Ljungberg. Utredaren Jens Karlsson har varit föredragande. Vid den slutliga handläggningen har chefsjuristen Madelene Bougas Lööf och enhetscheferna Sofie Cedstrand, Måns Nerman, Elin Sundberg samt den tillförordnade enhetschefen Maria Gustavson deltagit.

Dan Ljungberg

Jens Karlsson